

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบสองกลุ่มวัดก่อนหลัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ ต่อประสิทธิภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุดและคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยที่ได้รับการขยายหลอดเลือดโคโรนารี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบที่ได้รับการขยายหลอดเลือดด้วยบอลลูนและขดลวดโครงตาข่ายที่มาตรวจตามนัด ณ แผนกผู้ป่วยนอกโรคหัวใจ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 30 ราย โดยเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 ราย และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 ราย โดยกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ และกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจแต่จะได้รับการพยาบาลตามปกติ ระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2543 ถึง เดือนเมษายน 2544 โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติดังนี้ อายุไม่เกิน 65 ปี แพทย์เห็นชอบว่าสามารถเข้าร่วมโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจได้ ผลการทดสอบการออกกำลังกายด้วยการเดินบนสายพานเลื่อนได้ค่า Met ไม่ต่ำกว่า 8 Mets เป็นผู้ที่ไม่เคยได้รับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจมาก่อน และเป็นผู้ป่วยที่เต็มใจและยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นคู่ โดยให้แต่ละคู่มีคุณสมบัติเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันทางด้าน เพศ อายุ จำนวนหลอดเลือดหัวใจที่ตีบ ประสิทธิภาพการทำงานของหัวใจ และตำแหน่งการตายของกล้ามเนื้อหัวใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัยประกอบด้วย โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ และคู่มือการปฏิบัติตัวและการออกกำลังกายสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบภายหลังขยายหลอดเลือดโคโรนารี ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และนำมาแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมจนกระทั่งมีความคิดเห็นตรงกันแล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัย ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย เครื่องวัดความสามารถในการออกกำลังกายชนิดสายพานเลื่อน ใช้วัดประสิทธิภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุด

แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย และแบบวัดคุณภาพชีวิตของร็อกโฮล์มและแมคกิลล์ ซึ่งแบบวัดคุณภาพชีวิตนี้ผู้วิจัยนำมาแปลเป็นภาษาไทย จากนั้นตรวจสอบการแปลโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่านแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องของการแปลและแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อความถูกต้องและเหมาะสม จากนั้นนำไปทดลองกับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย ที่แผนกผู้ป่วยนอกโรคหัวใจโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.87

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุดและคุณภาพชีวิตก่อนและหลังการศึกษาโดยใช้สถิติ Wilcoxon matched – pairs signed ranks test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุดใช้สถิติ Mann - Whitney U - test และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตโดยใช้สถิติ independent t – test

ผลการวิจัย

1. ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ ที่ได้รับการขยายหลอดเลือดโคโรนารีด้วยบอลลูนและขดลวดโครงตาข่ายภายหลังการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ มีประสิทธิภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุดดีกว่าก่อนได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ ที่ได้รับการขยายหลอดเลือดโคโรนารีด้วยบอลลูนและขดลวดโครงตาข่ายที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ มีประสิทธิภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุดดีกว่าผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ ที่ได้รับการขยายหลอดเลือดโคโรนารีด้วยบอลลูนและขดลวดโครงตาข่ายภายหลังการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ มีคุณภาพชีวิตดีกว่าก่อนได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
4. ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ ที่ได้รับการขยายหลอดเลือดโคโรนารีด้วยบอลลูนและขดลวดโครงตาข่ายที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจมีคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ ที่ได้รับการขยายหลอดเลือดโคโรนารีด้วยบอลลูนและขดลวดโครงตาข่ายที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจมีประสิทธิภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุดและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ควรมีการนำโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจไปใช้กับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบที่ได้รับการตรวจรักษาด้วยการขยายหลอดเลือดโคโรนารีในโรงพยาบาลทั้งแผนกผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน

ด้านการบริหารการพยาบาล

ผู้บริหารควรพิจารณาให้มีการจัดอบรมพยาบาลให้มีความรู้เกี่ยวกับ การฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจและส่งเสริมให้พยาบาลนำมาวางแผนให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบเพื่อให้มีประสิทธิภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุดและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านการศึกษาพยาบาล

ควร ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจเพิ่มเติมเข้าไปในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจให้มากขึ้น

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ไม่ได้ใช้การสุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ยังศึกษาเฉพาะผู้ป่วยภายหลังการขยายหลอดเลือดโคโรนารีที่มารวดตามนัด ณ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เก็บข้อมูลในช่วง เดือน พฤศจิกายน 2543 ถึง เดือนเมษายน 2544 เท่านั้น อีกทั้งผู้ป่วยโดยส่วนใหญ่ไม่มีภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตาย กลุ่มอย่างที่ได้จึงมิได้เป็นตัวแทนของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจทั้งหมด
2. กิจกรรมการดูแลช่วยเหลือทางด้านจิตสังคมไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน อาจส่งผลทำให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบเป็นไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจไปอีกในระยะยาวและควรมีการนำโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจในระยะที่ 3 และ 4 ไปใช้กับผู้ป่วยด้วยเพื่อให้การฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการศึกษาถึงผลของการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ความทนในการออกกำลังกาย ความถี่บ่อยของการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ความถี่บ่อยของการใช้ยาบรรเทาอาการเจ็บอก ความสามารถในการทำกิจกรรม เป็นต้น
3. ควรมีรูปแบบการดูแลช่วยเหลือทางด้านจิตสังคมที่ชัดเจนเพื่อส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น
4. ควรมีการศึกษาโดยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น และเลือกผู้ป่วยเข้ากลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม เพื่อที่กลุ่มตัวอย่างจะได้เป็นตัวแทนที่ดีของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ